I чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. в Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 98. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го ТРАВНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 25, 1972 No. 98. VOL. LXXIX.

ЗАКІНЧЕННЯ ЗВІТІВ, ДЕБАТИ НАД НИМИ І ВІДПОВІДІ ВИПОВНИЛИ ДРУГИЙ ДЕНЬ РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Другий деня річних нарад Головного Уряду УНСоюзу у вівторок 23 травня ц. р. започатковано коротким звітом управителя Союзівки Володимира Кваса, яким і закінчено серію звітувань. Після цього звіту відбулися дебати над усіма звітами, в яких забирали голос усі приявні члени Головного Уряду. В дебатах заторкнено багато організаційних, фінансових, культурно-видавничих та загально-громадських справ і проблем. Опісля започатковано відповіді головних екзекутивних урядовців на спрямовані до них запитання. Хоча в цьому дні відбулися три сесії нарад — перед полуднем, по полудні і після вечері — не вичерпано ще усіх відповідей. На середу передбачене закінчення відповідей, після чого відбудуться наради комісій: для публічних зв'язків і преси, для фінансових справ, для справ молоді, для справ спорту, для канадійських справ, для фінансових справ, для організаційних справ та інших. Стипендійна комісія, як уже інформовано, відбула свої наради минулої неділі, призначивши стипендії на загальну суму десять тисяч долярів.

Під час другого дня нарад відбулася приписана статутом церемонія заприсяження новообраного касира мґр Уляни Дячук. Присягу перевів колишній довголітній попередник пані мґр Уляни Дячук на пості головного касира УНСоюзу і тепер почесний член Головного Уряду — Роман Слободян.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Середа, 24 травня 1972

НАЙВИЩИЙ СУД ЗСА ВИЗНАЧИВ, що для засуду винної особи у стейтових кримінальних судах не обов'язково повинне бути однозгідне рішення всіх членів суду. У Найвищому Суді за цією постановою відбулося голосування, з вислідом 5 „за" і 4 „проти".

СЕНАТ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ ЗАТВЕРДИВ у понеділок 22 травня законопроєкт, яким заборонено робити аборти, за виключенням лише випадків, коли б народження дитини загрожувало життю матері, або коли б дитина мала народитись у висліді знасилування чи від психічно хворого батька.

ЛІКАРІ В ЛІКАРНІ „ГОЛИ КРОС" у Сілвер Спрінґу, Мд., повідомили, що стан здоров'я губернатора Воллеса значно покращав. За деякими відомостями, поранений під час виборчої кампанії кандидат на президента губернатор Алабами Воллес почав частково відчувати кінцівки ніг і зміг поворухнути пальцем ноги. Є побоювання, що його ноги будуть спаралізовані. В кінці цього тижня лікарі ще раз його оперуватимуть і витягнуть кулю, яка сидить поблизу спинного хребта.

„ЖИДІВСЬКИЙ РУХ СПРОТИВУ" мав би підкинути бомбу, яка не вибухнула, у вікно будинку фірми „Джеріко" на Лонґ Айленді. Хтось телефонічно повідомив Асошіейтед Пресс, що ту бомбу нібито підкинула організація Жидівський Рух Спротиву за те, що Асоціяція Комерсантів на Лонґ Айленді провадить торгівлю з Совєтським Союзом і послала туди свою делеґацію. Згаданий Рух виступає проти будь-яких зв'язків із СССР, як країною неволі.

КУБИНСЬКИЙ ДИКТАТОР ФІДЕЛЬ КАСТРО перебуває в роз'їздах. Останньо він вихваляв комунізм та фіктивні економічні досягнення на Кубі, виступаючи в Альжирі, в Африці. Звідти Кастро відлетів літаком до Болгарії. Він має відвідати ще кілька сателітних країн на Сході Европи.

МОСКОВСЬКИЙ ПАТРІЯРХ ПІМЕН ПРИБУВ в минулому тижні до Єрусалиму на 8-миденне „паломництво", під сильною охороною совєтських і ізраїльських поліцаїв. Тому, що Православна Церква в СССР та її московський патріярх є насправді органами партійно - державної машини і Пімен не має права рушитися без згоди й дозволу свого большевицького наставника, то загально вважають, що Совєти вислали його до Ізраїлю на знак своєї „примирливости".

В ІЗРАЇЛЬСЬКОМУ ШПИТАЛІ ПОМЕРЛА 22-річна Міріям Гольцберґ Андерсен, пасажирка літака, що його два тижні тому схопили були арабські терористи в дорозі з Відня до Ізраїлю й жадали звільнення в'язнених в Ізраїлі арабських партизанів. Ізраїльські парашутисти вдерлися до літака й застрілили двох терористів, але й випадково ранили ту молоду жидівку. Її смерть кинула тінь на чванькувату заяву ізраїльського міністра військових справ Моше Даяна, який поручав в кожному випадку вживати силу проти схоплювачів літака.

У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ ПІДПИШУТЬ договір про покращання відносин між двома частинами поділеного Берліну. Припускають, що підписання того договору станеться в червні ц. р. і що підпишуть той договір міністри закордонних справ чотирьох великодержав. Ратифікація пактів неаґресії Західньої Німеччини й СССР та Польщі вможливила підписання того договору.

АМЕРИКАНСЬКІ И СОВЄТСЬКІ ВЧЕНІ НАРАДЖУВАЛИСЯ в Мадриді над можливостями спільного обслідування космосу й дійшли до висновку, що вони можуть переводити спільні досліди плянет Марса, Венус, Сатурна й Юпітера. Залежить це, очевидно, від ширшого американсько - совєтського порозуміння та — існування на це фондів.

ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ПОГРОЖУЄ громадянська війна „всіх проти всіх", бо в обох ворогуючих таборах — протестантському й католицькому — існують ще внутрішні поділи й розколи. Серед католицьких жінок огірчення й обурення, що підпільно - католицька революційна організація Ірляндська Республіканська Армія вбила 19-тирічного вояка, католика, Вілляма Джеймса Беста, який вернувся на відпустку до дому з своєї формації у Західній Німеччині; він ніби щось доніс властям на названу підпільну організацію. Католики оточили свою дільницю в Белфасті барикадами, — протестанти зробили у себе те саме, здвигнувши барикаду із перекинутих автобусів і автомобілів. Британське військо розкинуло ту барикаду.

В 46-У РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Голова Директорії і Головний Отаман Армії УНР СИМОН ПЕТЛЮРА
* 10 травня 1879 — † 25 травня 1926

МекҐоверн переміг у правиборах в Ореґоні й в Ровд Айленді

Портленд, Ореґон. — Сенатор із Південної Дакоти Джордж МекҐоверн, демократичний кандидат на Президента, переміг 23 травня у правиборах у стейті Ореґон. Хоча ще не надійшли всі відомості про вислід тих виборів, всеж немає сумніву, що МекҐоверн здобув в Ореґоні перемогу. За даними, що надійшли від 555 виборчих округ з усіх 2 360 округ, сенатор МекҐоверн здобув 49 відсотків голосів, губернатор Алабами Воллес 20% голосів, сенатор Гомфрі 13%, сен. Джексон 6%. Останній раніше повідомив, що він відкликає свою кандидатуру, сенатор Гомфрі не провадив у тому стейті передвиборчої кампанії, а поранений губ. Воллес звертавсь до виборців через телевізію. МекҐоверн вів велику підґовчу кампанію в Ореґоні. Він здобув також перемогу у стейті Ровд Айленді, забравши для себе всіх 22 делеґатів на Демократичну Конвенцію. Хоча сен. МекҐоверн мав на Ровд Айленді сильну демократичну опозицію, він одержав 41% голосів виборців, сен. Москі 21%, сен. Гомфрі 20%, а губ. Воллес 15%. Сен. Е. Москі вже раніше відкликав свою кандидатуру на президента. З республіканського боку — президент Ричард Ніксон легко здобув велику більшість голосів, зокрема в Ровд Айленді за нього віддали голоси майже 90% усіх виборців-республіканців. Інші республіканські кандидати — конґресмен Пол МекКлоскі з Каліфорнії та конґресмен Джон Ашбрук із Огайо дістали дуже мало голосів.

ЗСА посилили бомбардування Північного В'єтнаму

Сайґон. — Американське летунство посилило бомбардування Північного В'єтнаму, перевівши від минулотижневої п'ятниці до понеділка в цьому тижні кругло 1.000 налетів. Бомбардування продовжується, при чому — за офіційним повідомленням Пентаґону, потвердженим воєнними кореспондентами — теперішні бомби, вивіновані спеціяльними апаратами, надзвичайно цільні. Коли в минулих роках надзвичайно рідко й трудно було поцілити будь-який міст, то в один минулий понеділок вцілено й знищено 6 мостів, які лучать китайський кордон з Ганоєм. Наприкінці минулого тижня знищено 13 залізничних і шляхових мостів. Поцілено теж багато складів, електрівні, різні фабрики, працюючі для воєнних цілей. Так само на південно-в'єтнамському фронті американське летунство завдало нових великих втрат ворогові, головно в танках і людях. Коло 1.000 південно-в'єтнамських вояків, перекинені гелікоптерами, перевели новий рейд позаду ворожих ліній в провінції Кван Трі, за 10 миль від того, окупованого ворогом, міста. В обширах міст Анлок, Хуе і Контум, проти яких звернулася була комуністична офензива, відбуваються обмежені бої, але ворог все ще обкидує ті міста, здебільша цілком поруйновані або значно понищені далекосяжними гарматніми стрільнами.

Відбулось засідання Ради для справ Культури при СКВУ

Ню Йорк. — У суботу 20-го травня в приміщенні Дому НТШ при 13-й вулиці відбулось засідання Ради для справ культури при Секретаріяті СКВУ, головою якої є проф. д-р Микола Степаненко. Звітував про дотеперішню діяльність Ради її голова, потім було обговорено підготову й видання „Білої книги про нищення української Культури", заслухано інформації про стан української культури в діяспорі, обговорено Правильник Ради та ін. Стверджено дві головні причини, які утруднюють працю Ради для справ Культури при Екзекутиві СКВУ, — відсутність фінансової бази та мала кількість заанґажованих для добровільної праці людей при цій Раді.

У висліді нарад вирішили: провести всесвітній огляд досягнень і стану української культури в місяці вересні 1972 року, одночасно у всіх країнах поселень, у днях від 21 до 27 вересня; розпочати підготовну працю для

(Закінчення на стор. 3-ій)

У МОСКВІ ПІДПИСАНО 2 НЕЗНАЧНІ ДОГОВОРИ

Москва. — У вівторок 23 травня був виповнений нарадами й церемонією підписання двох американсько-совєтських договорів. Перший договір — про наукову співпрацю в ділянці очищування природи підписали президент Ніксон і голова Верховного Совєта СССР Микола Підгорний, а між приявними були 11 членів совєтського партійного Політбюра. Другий договір, про спільні досліди для поборювання недуг пістряка і серця і обмін осягами в цій ділянці, підписали державний секретар Вілліям Роджерс і совєтський міністер здоров'я Владимір Петровський. Дальшим договором, що їх Дальшими договорами, що їх вірогідно підпишуть в п'ятницю цього тижня, буде торговельний договір і договір про обмеження атомової офензивної зброї. У Гельсинках у Фінляндії ведуться ще останні засідання у цій справі. Крім тих церемоній — відбулася перша ширша нарада, в якій з американського боку взяли участь: президент Ніксон, державний секретар Вілліям Роджерс, асистент Президента Г. Кіссінджер, асистент державного секретаря для европейських справ Мартін Гілленбранд і амбасадор ЗСА у Москві Джекоб Бім. З совєтського боку за конференційним столом засіли перший секретар компартії СССР Леонід Брежнєв, голова Верховного Совєта Микола Підгорний, прем'єр Алексєй Косиґін, міністер закордонних справ Андрей Громико і асистент Брежнєва Андрей Александров. Крім тієї загальної наради, Президент у товаристві Кіссінджера і Брежнєв у товаристві Александрова перевели двогодинну нараду віч-у-віч, тільки з перекладачем Віктором Суходрьовим. Після перерви, в якій відбулася власне згадана вгорі церемонія підписання двох договорів, президент Ніксон і Леонід Брежнєв продовжували свої наради від 7 до 10 вечора. Державний секретар Вілліям Роджерс мав у тому часі нараду з совєтським міністром торгівлі Ніколаєм Патоличевим, який в минулому тижні перебував на нарадах у Вашингтоні.

Пані Ніксон перевела також активний день

Пані Пат Ніксон перевела минулий вівторок у Москві дуже активно. Вона відвідала початкову школу й була у клясі з 20 дітьми, відвідала теж руханкову залю і фізичний кабінет. Опісля їздила московською підземкою, висідаючи на 4-ох зупинках. Проходжувалася теж вулицями Москви, оглядаючи місто. У програмі пані Ніксон є ще відвідати московський університет, департаментову крамницю, дитячу школу балету, фабрику годинників, показ моди, виставку клейнодів і цирк. Пані Ніксон ходила перед полуднем у товаристві жінок Леоніда Брежнєва, Андрея Громика і совєтського амбасадора у Вашингтоні Анатолія Добриніна, а пополудні тільки в товаристві жінок Громика й Добриніна. Тому, що в Совєтському Союзі дружини тамошніх державно-партійних „достойників" не беруть участи в державному й суспільному житті і рідко публічно показуються, то їх збірна поява разом з дружиною американського президента та в товаристві яких 20-ти журналістів і фотографів скрізь викликувала сенсацію. Наради на Кремлі засекречені і журналісти дістають там тільки дуже скупі інформації, отож вони присвятили особливо багато уваги „персональній дипломатії", яку переводила пані Ніксон. Бувши сама вчителькою і знаючи добре психіку дітей, пані Ніксон удалося швидко перебороти збентеження і заляканість дітей у московській школі. Одну школярку вона пригорнула й поцілувала, що схоплено на світлині.

УККА, УНС ПРИГАДУЮТЬ ПРЕЗ. НІКСОНОВІ АРЕШТИ В УКРАЇНІ

Ню Йорк. — У вівторок 23-го травня ц. р. Екзекутива УККА переслала телеграму до Президента Ніксона через Американську Амбасаду в Москві такого змісту: „В доповненні до нашої попередньої петиції ми просимо Вас заторкнути під час Ваших розмов з совєтськими провідниками в Москві та Києві, столиці України, справу репресій над культурними діячами та заперечення релігійної свободи на Україні. Прохаємо Вас, Пане Президенте, вставитися за відновлення Української Православної та Католицької Церков та приверненння людських прав для 47-мільйонового українського народу, якому ці права належать згідно з Чартером Об'єднаних Націй, їхньої Декляраціїї про Людські Права, а також совєтської конституції. Бажаємо Вам успіху у Вашій історичній місії, а також Вам та Пані Ніксон приємного перебування в Києві та щасливого повороту домів".

Водночас повідомляють телефоном із Союзівки, Кергонксон, Н. Й., що Головний Уряд УНСоюзу під час своїх річних нарад у понеділок 22 травня ц. р. схвалив вислати президентові Ніксонові до Москви через американську амбасаду пригадку про порушування людських прав в Україні, прохаючи його піднести свій голос в обороні заарештованих українських інтелектуалістів. У телеграмі сказано:

„Пане Президенте! Ми — Головний Уряд Українського Народного Союзу, найбільшої і найстаршої братської організації американських та канадійських українців, — зібрані на своїх річних нарадах, приєднуємося до багатьох мільйонів стурбованих громадян із закликом, щоб Ви, Пане Президенте, в час відвідин у Києві, столиці України, піднялисвій голос в обороні недавно ув'язнених українських інтелектуалістів. Їхні арешти — це вияв потоптання прав, загарантованих і конституціями УССР і СССР та універсальної Декляраціїї людських прав, яку визнали всі держави — члени Об'єднаних Націй. Ми молимося за Ваш успіх і за Ваш і Пані Ніксон здоровий і щасливий поворот." Телеграму підписав гол. предсідник УНС Йосип Лисогір.

Екзекутива УККА звернулася одночасно із закликом висилати подібні телеграми до всіх українських центральних організацій у СА і Відділів УККА. До масового висилання телеграм закликає також „Смолоскип — Організація оборони людських прав в Україні".

Із закликом висилати телеграми до през. Ніксона у Москві і в Києві в справі допущення західніх обсерваторів на приготовлювані совєтським режимом судові процеси над арештованими в останніх місяцях українцями звернувся також Комітет для оборони совєтських політичних в'язнів із Вудгавену, Ню Йорк. Заклик цього Комітету надрукований в сьогоднішньому числі „Свободи".

ОУА „САМОПОМІЧ" ВІДЗНАЧАЄ 25-РІЧЧЯ СВОЄЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Ню Йорк. — Засноване в 1947 році Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" відзначає цього року двадцятьп'ятиріччя свого існування і діяльности. Головна Управа ОУА „Самопоміч" проголосила з цього приводу окреме звернення до членства й української громади, повний текст якого подано у цьому числі на 2-ій і 3-ій сторінках.

В суботу 3-го червня ц. р. відбудеться ХУ-ий Звичайний З'їзд Делеґатів ОУА „Самопоміч". З'їзд буде попереджений Богослуженнями в українських церквах. У програмі з'їзду передбачений — крім вибору комісій, звітування дотеперішньої Головної Управи, дискусії над звітами — також вибір керівних органів Головної Управи ОУА „Самопоміч". Буде відбуватися з'їзд в Українському Народному Домі при 140 Друга Евню в Ню Йорку і почнеться о го. 9-ій ранку реєстрацією делеґатів. Цього ж дня о год. 7-ій вечора після з'їзду відбудеться бенкет, у мистецькій програмі якого передбачені виступи Володимира Тисовського (баса) при фортепіяновому супроводі д-р Ігоря Соневицького і Квартету Бандуристів під керівництвом проф. Романа Левицького. Очолюють Управу ОУА „Самопоміч" Степан Спринський, як голова, та Василь Палідвор, як секретар.

ПУН перестеріґає проти провокаційних дій КҐБ серед еміґрації

Балтімор. — Українська Інформаційна Служба „Смолоскип" розіслала для преси комунікат проводу Українських Націоналістів такого змісту:

«Розпочавши новий наступ на сили Національного Відродження на Рідних Землях, завдаючи важких ударів найсвідомішим прошаркам українського народу в Україні, червона Москва почала одночасно незвичайно широкий наступ на українську еміґрацію, яка з глибини серця відгукнулася на вияви незламности своїх братів і сестер в Україні. Цей відгук еміґрації морально підтримує борців за самозбереження та показує світові справжнє обличчя СССР, як московської тюрми народів і ворога свободи всього людства.

Останньо можна було ствердити, що наступ на еміґрацію проходить в різних площинах, різними засобами: шиpeнням фальшивих чуток, фальшуванням дійсности та різними провокаціями. Цей наступ має на меті послабити мораль українців на чужині шляхом їх розсварення, паралізувати їхні дії шляхом розкладу, відірвання від проблематики Рідних Земель, ширення зневіри в сили нашого народу, перенаголошування сил ворога, з чого виплював би висновок про „безнадійність боротьби", про „добровільність русифікації", про „байдужість народу до національних проблем", про „ненаражу-

(Закінчення на стор. 6-ій)

Земляки гетьмана П. Сагайдачного вшанували роковини його смерти

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — Заходами Т-ва „Бойківщина" відбулася у днях 20 і 21 травня ц.р. на Союзівці ювілейна зустріч земляків Великого Гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного з приводу 350-річчя його смерти. Голова Ювілейного Комітету І. Кульчицький відкрив зустріч і виголосив вступне слово про українську підкарпатську шляхту, що з неї походив славний Гетьман. Д-р В. Лев, голова Комісії Реґіональних Дослідів НТШ, привітав учасників зустрічі, відтак мґр М. Утриско, секретар головної управи Т-ва „Бойківщина" передав привіт від голови Т-ва о. Ст. Дашо і закликав повстанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшанувати світлу пам'ять пок. Марії Дашо. Він запропонував вислати привіт Кардиналові Й. Сліпому, що прийнято оплесками. З черги І. Кульчицький прочитав обширну доповідь про життя і бойові подвиги Гетьмана Сагайдачного та пояснив виставку, улаштовану з цього приводу. Крім портрету Гетьмана, що його виконав В. Кульчицький, на виставці були показані портрети гетьмана мистців: Ждахи, Турбацького, Климка, Прокудіна-Горського, Н. Сомко, о. С. Кіндзерявого-Пастухова й П. Мегика. Після того

(Закінчення на стор. 3-ій)

Інж. Костя Церкевича вибрано на голову Метрополітального Відділу ТУІА

Ню Йорк, Н. Й. — Дня 14-го травня ц. р. у приміщенні Українського Інституту Америки Метрополітальний Відділ Товариства Українських Інженерів Америки ТУІА відбув свої річні Загальні Збори, на яких вибрано головою Метрополітального Відділу ТУІА на рік 1972-73 інж. Костя Церкевича і нову Управу в такому складі: інженери Р. Гаврилюк, К. Гаймур, Я. Геруляк, пані М. Гончаренко, М. Ґринюк, Л. Калинич, Ю. Огієнко, Л. Пахолюк, Я. Січинський та І. Чума. Контрольна Комісія: Ю. Гончаренко — голова, О. Леськів, В. Вальчук, І. Когут і В. Фриз. Товариський Суд: Б. Рак — голова, Ю. Фриз, М. Ільків, Р. Рогожа і З. Гров'як. Про розподіл функцій членів управи і усталення пляну праці та про докладний перебіг Загальних Зборів буде поданий окремий комунікат. Загальними Зборами провадив інж. Л. Калинич, секретарював інж. Ю. Огієнко.

Оксана Боринь виступає із концертом у Ню Йорку

Ню Йорк. — У четвер 25 травня відбудеться в „Карнеґі Голл" о 8-ій г. вечора концерт - речиталь української співачки-солістки із Міннеаполісу, Мінн. п-і Оксани Боринь, якій акомпаніюватиме професор музики Міннесотського Університету Ричард Зґодава. Оксана Боринь виступала в опері „Сестра Анджеліка" Пуччіні в ролі Анджеліки, в „Запорожці за Дунаєм" в ролі Одарки й ін., є членом „Шуберт Клабу", „Бах Сосайті" та ін. американських товариств, тепер викладає як педагог-вокаліст у мистецькому Центрі Фейла. У програмі концерту, який буде повторений 27-го травня в Торонті, в „Концерт Голл" при Торонтонському Університеті — твори західніх і українських композиторів, які солістка виконує мовами оригіналу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Сила визвольної леґенди

Коли Президент наймогутнішої у світі демократичної країни простягає у Москві руку до володарів імперії, збудованої на поневоленні десятків народів, то неначе безвартісними є згадки про трагічну смерть 46 років тому на вулиці Парижу політичного еміґранта, який протиставився завойовницькому гонові тієї імперії. Симон Петлюра, Дійова Армія Української Народної Республіки, український визвольно - революційний змаг 1917-1921 рр. — це ніби давнє минуле, яким можуть займатися тільки архівари. А втім, такий підхід сучасних реалістів утрачає основу, коли пригадати, що світова історія дає багато прикладів на те, що ідея сильніша за зброю і що вже провалювались ніби непереможні, могутні імперії.

Поминаючи його офіційні титули — Симон Петлюра перейшов до історії України, як символ української збройної боротьби проти російського імперіялізму, як символ нескорености і віри в перемогу правди, всупереч ворожій потузі. А що ці його ідеї завжди актуальні для всіх вільних українців, які вважають нинішній стан на Сході Европи за стан перехідний, то й Симон Петлюра є постаттю живою, яку треба вшановувати і звеличувати без уваги на відстань часу, що ділить від дня його трагічної смерти.

25 травня 1926 року помер Симон Петлюра у Парижі. 23 травня 1938 року Євген Коновалець у Роттердамі. Год ставити між ними знак рівняння, бо Симон Петлюра був головою держави, а Євген Коновалець командиром корпусу і творцем - лідером політичного табору. А втім, вони обидва були активістами і однаково непримиренними ворогами Москви. Вони обидва вірили, що тільки рідна збройна сила закріпить волю України. Вони обидва згинули з рук большевицьких аґентів. І хоч 12 років ділило смерть одного й другого, дивним збігом кожний із них Симон Петлюра і Євген Коновалець, згинув на 47-му році життя, осявши своєю мученицькою смертю визвольну леґенду.

Українська визвольна справа переживає тепер темні дні, коли тріюмфує окупант, який підсилює свою русифікаційну й експлуатаційну політику в Україні, розкладаючи морально нарід отруйливою марксо - ленінською пропаґандою. Власне у цьому ніби безнадійному нашому стані пригадка імен Симона Петлюри і Євгена Коновальця додає бадьорости й ратує від зневіри.

Загадка Джона Коннелі

За чотири дні перед своїм відлетом до Москви президент Ніксон з'явився перед мікрофонами у Білому Дом разом із своїм секретарем фінансів Джоном Коннелі й проголосив, що Коннелі відходить із свого становища. Це не сталося внаслідок суперечки в Уряді, недуги чи невдачі. Навпаки: Президент прославляв Джона Коннелі і заповів, що після повороту з Москви проголосить нове „спеціяльне призначення" Коннелі для якоїсь місії. А Коннелі підкреслив, що він має для Ричарда Ніксона тільки подив, підтримує його політику і, мабуть, буде активно діяти в користь Ніксона у президентських виборах.

Джон Коннелі — демократ, який за президентури Джона Кеннеді був серкретарем морських справ, опісля став губернатором Тексасу і був важко ранений, їдучи з Джоном Кеннеді одним автомобілем у Далласі трагічного 23 листопада 1963 року. Сам багатир, адвокат-фінансист, ставши на велике диво всього політичного світу секретарем фінансів в республіканському Уряді Ніксона, він швидко виробив собі становище найвпливовішої, мабуть, поруч Генрі Кіссінджера людини у Білому Домі. Він переконав Президента проголосити замороження цін і платень та спровокувати міжнародну монетарну кризу задля рятування платничого й торговельного балянсу ЗСА. Своєю участю у міжнародних фінансових конференціях здобув собі розголос у всьому світі.

Отож зразу появились різні здогади: що криється за тим відходом і чи можна повірити в слова самого Коннелі, що він просто втомлений і хоче відпочити у рідному Тексасі. Будучи типовим активістом, він напевно вирине знову на якомусь високому становищі. Віце - президент Еґню заперечив газетним здогадам, наче Коннелі претендує на пост віце - президента, коли Ніксон буде переобраним. Мовляв, хто ще в травні є демократом, не може в листопаді бути республіканським віце - президентом. Куди поважнішими є два здогади: що тепер Джон Коннелі стане спеціяльним висланцем Ніксона для розмов з в'єтнамськими комуністами та що у випадку переобрання Ніксона на президента він стане новим державним секретарем на місце Вілліяма Роджерса.

Особи на керівних становищах завжди грають вирішну ролю для унапрямлювання подій.

В. С-ко

СТАРИЙ СМОЛИЧ ЗГАДУЄ...

(Валеріян Підмогильний)

У довжелезній серії своїх спогадів, друкованих в київській „Вітчизні", окремий розділ присвячує Юрій Смолич Валеріянові Підмогильному, авторові збірок оповідань і романів „Остап Шаптала", „Невеличка драма", „Військовий літун", „Проблема хліба", „Третя революція", свого часу популярного в Україні та перевиданого на еміґрації роману „Місто". Його слушно називає Смолич „найбільш інтелектуально заглибленим" українським письменником двадцятих - тридцятих років, а ми додали б: людиною европейської, в кращому значенні цього слова, культури, блискучому знавцеві французької мови та літератури, дармащо формально закінченої високої освіти він не мав.

З усіх спогадів Юрія Смолича виходить, що ворогів з-поміж тогочасних українських письменників він не мав — усі були його приятелями - друзями. Тож і про Підмогильного пише він так: „Не знаю, не беруся судити — чи Підмогильний взагалі був такої відвертої, розкрий душу вдачі, чи то „спрацювало"* оте почуття взаємоприязни, яке між нами виникло хто й зна чого з першого знайомства, але інакшим я й не уявляю собі Валеріяна, і всі, на жаль, не такі довгі роки нашого знайомства і приятелювання ми з ним завжди були між собою щирі й відверті, а з наших розмов завжди — тішу себе, що обопільно, — мали насолоду".

Припустімо, що було так, як пише нинішній почесний голова каґебівського комітету культурних зв'язків з українцями за кордоном, хоч люди, які знали Валеріяна Петровича зблизька, рішуче заперечили б його „розкрий душу вдачу": навпаки, був він завжди насторожений, замкнений і панібратства недолюбляв. Та й мешкали вони — Підмогильний і Смолич — у різних містах: перший у Києві до кінця 20-их років, а другий — у Харкові, тодішній столиці УССР. І належали до різних літературних, взаємонеприязних організацій.

Зрештою, сам Смолич в іншому місці своїх спогадів заперечує щиросердечність своїх відносин з Підмогильним. „Харків, — пише він, — був пролетарським центром України, а Київ — колишній одвічний стольний град — уважався в ті роки осердям українського міщанства; тож і ми всі (!), харків'яни (тобто харківські письменники — В. С-ко), якщо не почували, сказати б, клясової ворожости до киян (київських письменників — В. С-ко), то дивилися на них зневажливо, зверхньо".

Далі Смолич це неґативне ставлення „пролетарських" письменників до „киян" ще більше увиразнює: „Ми, гартованці (члени письменницької організації „Гарт"), до групи київських літераторів ставилися з неприхованою неприязню, вважаючи їх у масі, принаймні в організаціях „Ланка", пізніше „Марс" не „на сто відсотків" радянськими, частково - антирадянськими, а в окремих особах — просто контрреволюційними". А ще далі „щирий друг і приятель" Підмогильного пише: „І виявлялась така наша позиція не лише в затаєних особистих антипатіях, але й агресивно в наших виступах на різних частих тоді диспутах та дискусіях, а також і в критичних опусах у пресі".

До речі, офіційна критика супроти Підмогильного була на початках стриманішою, як деякі „друзі" Підмогильного, і кваліфікувала його лише як „ попутника", тобто письменника, що, не бувши пролетарським, ішов по тій самій дорозі („путі"), що й совєтська література. В критичних статтях з приводу появи його „Міста" (1927) стверджувалось, що в цьому романі він „виявив нерозуміння НЕП'у, протиставив село місту" та ін. Пізніше нагінка збоку офіційної критики щораз загострювалась, аж дійшла до того, пише Смолич, що Підмогильного „безкомпромісно, в доволі брутальній формі обвинувачено в усіх смертних гріхах... вилучено навіть з „попутників" і... проскриптовано як „внутрішнього еміґранта".

Тут треба пригадати, що Підмогильний, у якого нібито з першого знайомства виникло почуття приязни до Смолича, був одним із організаторів і з а с н о вників „Ланки" і „Марсу", розгром яких підготовляли враз із Смоличем „п р о л етарські письменники". А в дискусіях та „агресивних виступах" проти членів цих літературних організацій уже підготовлялись матеріяли („дела") для пізнішої фізичної ліквідації „контрреволюціонерів".

Вислане з Києва редакцією журналу „Життя і Революція", де працював Підмогильний, запрошення до Смолича написати цикл статтей з оглядом українського театрального життя Смолич і його колеґи потрактували, як провокаційне — як спробу створити в його особі своєрідний захисний параван проти щораз гостріших нападів критики.

Одначе, Смолич запрошення прийняв, до Києва поїхав, і там їхня „приязнь" з Підмогильним ще більше зміцніла.

Надзвичайно цікаву історію розповідає Смолич про те, як відвідав він у Києві з Підмогильним Аскольдову могилу.

Там, пише він, „крім давніх і прадавніх поховань, були ще й недавні могили — київської учнівської молоді, студентів, гімназистів та ре-

(Закінчення на стор. 4-ій)

* „Спрацювало" — кепська калька з російського, вживаного в технічній термінології слова „сработало".

Степан Женецький

АРЕШТИ Й СУДИ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

Коли після окупації Чехо-Словаччини совєтськими дивізіями Москва призначила прем'єром тієї поневоленої країни Густава Гусака, то він, щоб заспокоїти населення, приобіцяв, що не буде переслідувань та арештів тих політичних діячів, які під час урядування лібераЛа Александра Дубчека допомагали надати чехословацькому комунізмові „людського обличчя".

На це питання дає відповідь чеський журналіст Карел Тински, що перебуває тепер у ЗСА. Він пише, що протягом трьох років, отже від 1968 до 1971 р., Гусак більш - менш дотримувався цієї обіцянки. Але під великим натиском празьких „твердолінійників" не видержав і минулої осени зломив свою обіцянку. Гусак, словацький правник, який сам перебув понад 15 років у тюрмі чи працював як чорнороб на фізичній роботі за часів сталінського режиму в Чехо - Словаччині в 1948-1968 рр., почав у листопаді 1971 р. хвилю арештів, яка продовжувалася аж до лютого цього року.

Крім деяких згадок про „антидержавні елементи" в чехословацькій контрольованій пресі, не було жадних урядових повідомлень про ті арешти і ніде не подавано числа арештованих, так що західній світ про них майже нічого не знає. Деякі чеські джерела у вільному світі припускають, що за той час внарештувано в Чехо - Словаччині близько 500 осіб; ті самі джерела подають, що багато з тих арештованих у міжчасі звільнено і тепер вони перебувають під постійним наглядом поліції.

Арештують інтелектуалів

Між тими арештованими є визначні ліберальні письменники і журналісти, як Іржі Гохман, Карел Кунцл, Владімір Непрос і Людек Пахман, чехословацький шаховий гросмайстер, науковці Карел Каплан, Роберт Калівода, Карел Косікл і Мілан Губі, ліберальні партійні працівники Ярослав Сабата і Альфред Церни та пастори Протестантської Церкви Чеських Братів д-р Л. Новак і И. Дус.

Дехто з арештованих обвинувачений у поширюванні летючок під час виборів в листопаді 1971 р. В летючках були надруковані уривки з чехословацького виборчого права, яке дозволяє громадянам не голосувати або перекреслювати прізвища кандидатів—права, що його урядові чинники затаювали від виборців.

„Коли ж громадяни мають можливість висловити свою політичну думку, як не під час виборів?" — сказано було в іншій нелеґальній летючці, поширеній після арештів в лютому.

Фабрикують докази провини

Немає сумніву, пише К. Тински, що причиною арештів тих людей була передусім їхня діяльність у 1968 р. під час „Празької весни". Але поліція, продовжує він, яка „дбає щоб було збережене право", через переслухування аж до суду, постарається „піднайти" докази про новіші „антидержавні дії" арештованих.

Виринає питання: чому празький режим, який голосить світові, що ЧСР є „нормалізована", на доказ чого подає просто неймовірний вислід листопадових виборів (за урядових кандидатів віддано аж 99.7% голосів виборців), проводить арешти і цим ризикує обурити проти себе громадську думку в країні і за кордоном?

Відповідаючи на ці питання, чеський автор твердить, що Гусак мусить так поступати, бо він на ділі є в'язнем чехословацьких новосталіністів, піддержуваних Москвою, які обсіли його з усіх сторін і диктують, що він має робити. Ці новосталіністи ведуть тепер порахунки з лібералами, які поусували були всіх їх від уряду в 1968 р.

„Делікатний" терор чи, як його там називають, „терор з людським обличчям", стосований чеською поліцією супроти лібералів до останньої осени, видно не був успішний. Десятки тисяч викинуто тоді з компартії та позбавлено урядових позицій. Багато лібералів від 1968 р. мусіли виконувати для приниження фізичну працю: університетські професори, славні письменники, журналісти, актори працювали як шофери таксівок, ковалі, кондуктори трамваїв або будували першу підземку в Празі.

Усім, хто не покаявся і не заявив публічно, що вдячний за „братню допомогу" країн Варшавського Пакту, тобто за окупацію Чехо-Словаччини в 1968 р., загрожує небезпека, що їхні діти не зможуть навчатися в середній школі, не згадуючи вже про університет, і ніколи вже не працюватимуть за своєю спеціяльністю.

В Чехо - Словаччині цензура працює повною парою, як це було в 50-их рр., за Антона Новотного, пильного учня Сталіна, якого відсунув від влади А. Дубчек у 1968 році.

Вернулися часи „бравого вояка" Швейка

Та, не зважаючи на всі ті шикани, в Чехо - Словаччині далі діє пасивний спротив, головним чином серед інтелектуалів: від 1969 р. в Чехо - Словаччині не появилося жадної вартісної повісти; фільмова індустрія, що буйно розвивалась, цілковито занепала; театральний репертуар обмежується музичними або зцензурованими історичними п'єсами.

А щодо загалу населення, то воно повернулося до тактики „бравого вояка" Швейка: „удавай німого і виконуй накази". Відкритий спротив, признається чеський автор, був би несумісний з традиціями чеського народу, який навчився поборювати чужинецькі окупа-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЗВЕРНЕННЯ

ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОУА „САМОПОМІЧ" ДО ЧЛЕНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЗСА

Головна Управа Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" на своїх нарадах у суботу 20 травня 1972 р., обмірковуючи основно діяльність нашої Організації в минулому 25-літньому періоді та намічаючи нові завдання й напрямні на майбутнє, рішила звернутися до Членства і Української Громади в ЗСА: Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" було засноване у 1947 р. нашими ідейними і на довгу мету думаючими людьми з давньої і нової еміґрації. Засновники та організатори, які керувалися бистрим умом і шляхетним серцем, маючи на увазі тяжкий і безрадний стан нашої еміґрації, відношення чужинного несприятливого оточення та історичний досвід, що як українська людина не допоможе одна одній, то від чужих не можна надіятися якоїсь помочі, як в тих часах, так тим більше на майбутнє, зовсім правильно прийняли назву „Самопоміч", щоб ми самі собі, один одному, рідний по крові, рідному братові у біді помагали у справедливій і зорганізованій формі.

Сьогодні, з перспективи 25-літньої діяльности, можна ствердити, що започатковане діло виправдалося.

Через своїх 20 Відділів ОУА „Самопоміч" охопила майже всі більші українські осередки поселення, а спонзоровані Відділами 14 Кредитових Кооператив „Самопоміч" дуже допомогли місцевим українським громадянам та їх організаціям в набутті реальностей, в організації своїх підприємств, лікарських, дентистичних і адвокатських канцелярій, в закінченні студій та інших фінансових потребах. На протязі 25-ліття Відділи розвинули широку культурно - освітню, а головно дуже поважну допомогову діяльність.

Орган ОУА „Самопоміч" „Наш Світ" допомагає в удержуванні зв'язків з членством і українською громадою.

Існуванням і дією ОУА „Самопоміч" унаглядніюємо вміння реалізувати ідеї і пляни, перетворювати їх на конкретні діла, які вказують перед громадою і чужинним світом, що українська еміґраційна громада не лише має міцні національні основи, але що вона вміє практично підійти до проблеми свого існування та збереження своєї ідентичности і не загубиться серед чужинного оточення на теренах їхнього розсіяння, в часах, коли їхня батьківщина у страхітливому поневоленні.

ОУА „Самопоміч" має тривкі допомогово - харитативні, економічні, культурно - освітні та суспільно - громадські основи, побудовані на засадах любови до ближнього, взаємопошани, толеранції і християнської етики, без огляду на віроісповідання, та національної відповідальности за теперішнє і майбутнє української потребуючої людини.

Вглибившися в аналізу 25-літньої діяльности ОУА „Самопоміч" і взявши під увагу останні події в Україні та на нашому внутрішньому еміґраційному і міжнародному форумі, наглядно можна бачити, що вітальна роля і значення такої суспільно - громадської і допомогової установи, як ОУА „Самопоміч", є конечні і набиратимуть щораз більшої питомової ваги в майбутньому української громади.

Часи, в яких живемо, бурхливі й тривожні. На українських землях, в країні наших прадідів великих, московський окупант веде безпощадну акцію нищення наших релігійних і національних надбань, культури, мови, традицій і вільної дії української людини.

Відвічний ворог Москва поширює наступ лише іншими методами і на українців, які живуть у вільному світі, намагаючись підступними засобами, фальшивими відомостями ломити дух вільних українців, захитувати стійкість та зорганізованість у різних проявах їхнього життя і цим розбивати, послаблювати та нівечити працю українців у вільному світі для своїх злочинних цілей.

Наш нарід на Рідних Землях ставить надлюдський опір окупантові, не боячись переслідувань, тюрем та смерти. Ми клонимо наші голови перед маєстатом їхньої подивугідної самопожертви і відваги в обороні прав українського народу.

Ми живемо у вільному світі і втішаємося правдивою свободою, а переважаюча більшість нас, завдячуючи Всевишньому, матеріяльно стоїть дуже добре, зокрема тут, в Америці. Тож святим та національним обов'язком нашим є допомагати потребуючому братові, де б він не знаходився, зорганізовано через свої установи, а зокрема через ОУА „Самопоміч".

Головна Управа, будучи свідомою ваги і значення дії нашої організації на майбутнє, поробила всі можливі заходи, щоб ювілейні торжества, як ХУ З'їзд Делеґатів, так і ювілейний бенкет, відбути якнайбільш величаво і конструктивно, щоб цим належно започаткувати дальше 25-ліття, а доконати це зможе лише з поміччю Відділів і Членства, при жертвенності всієї української громади. Головна Управа певна, що українська громада у вільному світі свідома того, що в кожній культурній державі чи спільноті допомога, уліпшення соціяльного забезпечення уважається найбільш шляхетним чином і першорядною проблемою.

Маючи на увазі тяжке положення частини наших братів у різних країнах поселення, ті болючі й розпачливі скарги і прохання допомоги, найбільш збайдужіла людина нашої спільноти мусить зрозуміти, як значно більше цей шляхетний чин і ця першорядна проблема допомоги мусять бути удосконалені та посилені.

Тому Головна Управа закликає Відділи, Членство і українське громадянство:

1) До участи в З'їзді і ювілейних торжествах, як делеґати і гості, щоб ще основніше запізнатися зі завданнями цієї великої ваги організації.

2) Допомогти поширити засяг спільно - допомогової

(Продовження на стор. 3-ій)

Лука Луців

ПРАВДА ПРО ІВАНА ФРАНКА В ЙОГО ТВОРАХ

(1)

28-го травня минає 56 років з дня смерти Івана Франка, який „весь вік свій, весь труд" віддав українському народові, ведучи його до обіцяної землі, до самостійности. Тарас Шевченко та Іван Франко — це найвизначніші українці в новіших часах нашої історії. Вони обидва ввели свій нарід „у народів вольних коло", в о н и ж е р т в у вали цілим своїм життям, щоб здобути волю Україні, знаючи, що не легка це справа, бо сусіди України всіми силами стараються поневолювати н а ш нарід. Шевченко вірив, що „встане Україна, світ правди засвітить", а Франко писав, що „встане мати Україна щаслива і вільна, від Кубані аж до Сяну річки одна, нероздільна".

І. Франко працював на західніх українських землях, що були в австрійській займанщині, та треба пригадати, що успіхи західніх українців були одночасно здобутками всієї України, бо „старший брат" з'явився аж тоді, коли українці збудували були собі „свою хату", зі „своєю правдою". Про стан національної свідомости українців в австрійській займанщині свідчить і той факт, що син І. Франка Петро в 1914 р. зголосився до Українських Січових Стрільців, які йшли „визволяти Україну з московських кайдан".

В 1914 р. „старший брат"-росіянин чекав тільки на те, щоб при найближчій нагоді знищити українство в Австрії. Та про це не пишуть тепер в Україні, де представляють І. Франка як прихильника теперішнього режиму, в якому на все треба дивитися очима російського імперіялізму. Ось Павло Федченко пише, що „палкою вірою в російський народ, його революційні традиції, в його світле й велике майбутнє пройняті останні публіцистичні статті Франка періоду першої російської революції" („Великому Каменяреві", Київ, 1967, ст. 33).

Побачимо, що воно було трохи інакше з цим російським патріотизмом Великого Каменяра. Іван Франко був українським патріотом, і за його твори тепер назвали б його в Києві ті, що вірно служать Москві, „буржуазним націоналістом". Це може дивно звучати декому, та, як це побачимо, Франко не мав ніколи „палкої віри в російський народ", як цього хоче П. Федченко. Франка назвали б тепер в Україні українським націоналістом, який кордони України бачив аж на Кавказі. Зробив він це у вірші, надрукованім в „Ділі" 1883 р. під заголовком „Святовечірня казка". Поет сидить в кімнаті, йому з'являється „женщина в надмірній красоті". Вона взяла поета з собою, і „понеслись вони на крилах херувима" по всій Україні. Жінка говорить до поета:

Отсе рідня моя!
Отсе моя держава.
Дністер, Дніпро і Дон,
Бескиди і Кавказ.
Отсе, сини мої, мій рідний
край — для вас!
Любіть, любіть його!
Судьби сповниться доля.
І швидко власть чужа
пропаде з сего поля!
Не стане тих, що днесь
на вас наругу зводять,
І щезне сила їх, мов мгли
нічні проходять.

Ця жінка-красуня водила поета по селах і містах, закликала всіх до праці, вкінці сказала йому, щоб „не журився самотою", бо вона завжди буде з ним.

Хоч все покине, я одна
тебе не кину, —
Лиш ти люби мене —
свою Русь-Україну!

І. Франко почав працювати для України вже в 1873 р., починаючи від літератури. Та пізніше він працював на науковім полі, як суспільний і політичний діяч, як журналіст, і всюди там, де треба було працювати для добра народу. Як сам сказав, він „був тим пекарем, що пече хліб для щоденного вжитку". Поет „в кождім часі дбав про те, щоб відповісти потребам хвилі і заспокоїти злобу дня". Великий Каменяр не дбав про себе, твердячи: „Нехай пропаде моє ім'я, але нехай росте і розвивається український нарід!"

Велика літературна спадщина Івана Франка. Досі видавали літературні твори його в 20-ох томах. Тепер плянують видати все те, що написав І. Франко, в 50-их томах. Згадаємо тільки те, що найважливіше.

Збірки поезій: „З вершин і низин", „Зів'яле листя", „Із днів журби", „Мій Ізмараґд", „Semper Tiro", „Давнє й нове". Поеми: „Смерть Каїна", „Іван Вишенський", „Панські жарти", „Похорон", „Мойсей".

Повісті: „Boa Constrictor", „Борислав сміється", „Захар Беркут", „Лель і Полель", „Для домашнього огнища", „Основи суспільности", „Перехресні стежки", „Великий шум" та „Петрії і Довбущуки". Драматичні твори: „Украдене щастя", „Сон князя С в я т о с л а в а", „Учитель", „Майстер Чирняк", „Будка ч. 27", „Кам'яна душа", „Рябина".

І. Франко написав понад 80 оповідань, з яких згадаємо лише кілька: „Лесина челядь", „До світла", „Маніпулянтка", „Сойчине крило", „Терен у нозі", „Як Юра Шикманюк брив Черемош", „На дні", „Під оборогом", „Хома з серцем і Хома без серця".

Треба подивляти Франка, який радо „ставав на всяке жниво" і „пік хліб для голодних". І. Франко заскромно оцінював свою працю, не вважав себе ґенієм, бо вважав свою працю за таку, що вона підготовляє поле для майбутніх ґеніїв.

Я для ґеніїв грядучих
Поле дикеє орав,
Шлях серед хащів
найпущих
Просікав і протирав.

Це треба мати на увазі при справедливій оцінці літературної творчости Івана Франка, який написав численні томи літературної критики, поважні праці з ділянки історії літератури, етнографії, видрукував кілька збірників народної творчости, писав історично-соціологічні праці, редаґував журнали і наукові збірники, при цьому мусів і сам робити коректу. Працював в українській пресі за мізерну винагороду, працював в пресі польській, німецькій і російській; десять років був „в наймах у сусідів", бо між своїми не мав варстату праці. Не треба забувати, що той Велет праці не мав родинного щастя, що гнобила його нещасна любов, а пізніше недуга, яка завела передчасно в могилу, відібравши йому на вісім років здібність творчо працювати.

І. Франко належить до клясиків нашої літератури, його твори читається в школах, де можна прочитати тільки незначну ч а с тину творчости письменника. Широкий загал майже не знає важливіших творів Франка. А шкода! Во твори цього письменника є найкращою відповіддю на фальшиві писання про Франка, які появляються в Україні. Там представляють його як прихильника того поневолення, яке тепер здійснюють в Україні московські імперіялісти під покришкою комунізму.

(Далі буде).

ЗВЕРНЕННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дії ОУА „Самопоміч", організуючи її Відділи у кожній місцевості скупчення наших людей.

3) Розбудувати економічне життя, засновуючи нові кредитові кооперативи під спонзорством ОУА „Самопоміч", а ті, що вже діють, збільшувати і користати з їх послуг.

4) Зокрема звертаємося до кожної української людини, студентства, інтеліґентів і робітників, щоб включилися у ряди ОУА „Самопоміч" — щоб спільними зусиллями нести допомогу тим потребуючим, що є нашої крови й нашого роду.

Виконуючи ці патріотичні та релігійні завдання, ми певні, що історія нашого національного буття зареєструє і засвідчить прийдешнім поколінням те, що ми спільно зробили для добра бідного й потребуючого брата, для спільноти та світлого майбутнього нашого поневоленого, але нескореного народу.

В такому дусі і з такими намірами святкуймо 25-літній ювілей нашої заслуженої і цінної організації ОУА „Самопоміч".

Ню Йорк, 20 травня 1972 р.

ГОЛОВНА УПРАВА ОУА „САМОПОМІЧ":

Степан Спринський, голова; мгр Євген Лозинський, заступник голови; мґр Богдан Ластовецький, заступник голови; проф. Богдан Стефанович, заступник голови; п-і Ольга Заячківська, заступник голови; д-р Василь Палідвор, секретар; інж. Іван Гурик, касир; інж. Роман Раковський, господарський референт; п-і Емілія Козіцька, референт суспільної опіки.

Члени Головної Управи: п. Михайло Ковальчин, п. Лев Пришляк, п. Євстахій Манацький, п. Франц Колодій.

Головна Контрольна Комісія: проф. Михайло Цяпка, голова; інж. Мирон Пінковський, заступник голови; п. Ярослав Петрик, секретар.

Члени Контрольної Комісії: д-р Володимир Нестерчук, д-р Михайло Логаза, п. Степан Щуровський.

Головний Товариський Суд: мґр Роман Гуглевич, голова; проф. Михайло Лисогір, мґр Іван Базарко, д-р Павло Кобзар, д-р Володимир Савчак, п. Микола Косарчин.

ПУН перестерігає проти провокаційних дій КГБ серед еміґрації

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вання на небезпеки" людей в Україні тощо.

Ні Провід Українських Націоналістів (ПУН), ні Організація Українських Націоналістів (ОУН), ні весь загал українців у вільному світі не сміють зменшувати своїх зусиль, спрямованих на всесторонню підтримку братам і сестрам в Україні. Тому ПУН кличе всіх українців на чужині — не піддаватися провокаціям, ліквідувати внутрішні фронти, максимально координувати свої зусилля, зокрема координувати боротьбу з ворожими провокаціями, що множаться останнім часом і які спрямовані на паралізування української спільноти.

Останніми тижнями Провід Українських Націоналістів розглянув два конкретні вияви провокації КҐБ:

1. Серед українців розповсюднюється брошурка „Книжка, на яку ми чекали", що появилася в невідомій друкарні фототипічним способом. На обкладинці брошурки — націоналістичний тризуб, а в середині — тенденційно підібрані полемічні статті різних авторів, спрямовані проти Ярослава Стецька. Брошурка має намір викликати враження, що це публікація Проводу Українських Націоналістів чи його симпатиків.

2. В розпорядженні ПУН-у є фотокопії грубо пофальшованих листів Голови ПУН-у до його покійного батька, які мали б викликати враження буцім то Голова ПУН-у, спонуканий бажанням допомогти батькові, мав контакти з большевиками в роках 1959-63.

Це провокації дрібного порядку, як і провокаціями слід уважати ширення різних чуток, зокрема серед студентства про події в Україні та декотрих заарештованих.

Можна сподіватися, що в майбутньому будуть дальші, глибші провокації КГБ, включно до арештів людей, що їдуть в Україну у відвідини до родин.

Кличемо весь загал до розважного ставлення до провокацій, а одночасно до збільшення чуйности й відсічі справжнім аґентам, яких дія буде все посилюватися.

Постій,
15 травня 1972 р.

Провід Українських Націоналістів»

Відбулось засідання Ради для справ Культури при СКВУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

видання „Бюлетеню Ради", як інформатора і зв'язкового між країнами: започаткувати картотеку культурних організацій і окремих діячів української культури в діяспорі, підтримати ідею видання „Білої Книги про переслідування української культури" та ін. справи. Рада звернеться окремим листом до всіх головних репрезентацій у країнах Вільного Світу, як УККА, КУК, СУОАвстралії, УЦРепрезентації в Арґентині та ін., щоб вони визначили керівників Представництв Ради для справ Культури у своїх країнах. Справою „Білої Книги" доручено зайнятись архітектові А. Осадці та Редакційній Колеґії у складі ред. Б. Кравцева, д-ра Я. Падоха, ред. В. Давиденка: справою підбирання людей для розбудови Ради доручено зайнятись маестрові Вол. Ласовському, як і виготовленню кількох моделів модерних імпрез, вечорів, на підставі опитувань творчої молоді; реєстром Організацій і діячів культури займеться секретар Ради інж. Р. Кобринський; зв'язок із пресою — Л. Полтава. Для придбання необхідних фондів для праці Ради вирішили випустити поштові значки-наліпки з репродукціями мистецьких творів та відповідними двомовними написами, а також Рада прохає організаторів концертів, театральних вистав, образотворчих виставок, літературних вечорів і т. д. у місяці вересні — надіслати частину з прибутку на найнеобхідніші фінансові видатки Ради, яка не одержує фондів від СКВУ через обтяження бюджету СКВУ. Зокрема вже потрібні фонди на підготову „Білої Книги про переслідування української культури", що має вийти англійською мовою накладом в 3 000 примірників, з багатьма ілюстраціями, і видання якої буде коштувати кругло 15 000 долярів. Таке видання необхідне в час, коли Москва систематично і пляново провадить шовіністично - великодержавницького типу боротьбу проти української культури і її носіїв та творців на Рідних Землях.

Рада Привітала почин Об'єднання Мистців Української Сцени, ОМУС, із започаткуванням реалізації важливого видання „Український Вільний Театр".

У засіданні Ради взали участь, крім голови проф. д-ра М. Степаненка, інж. Р. Кобринський, інж. А. Осадца, Вол. Ласовський, Т. Терен-Юськів, Л. Полтава.

Земляки гетьмана П. Сагайдачного

(Закінчення зі стор. 1-ої)

учасники доповняли доповідь різними спогадами про рідне село Гетьмана та рід Кульчицьких. На виставці були також показані церкви Бойківщини, бойківські типи, герби української підкарпатської шляхти, видання про Бойківщину. Для зустрічі було видане спеціяльне число „Літопису Бойківщини", ч. 1-2/1972, присвячене Гетьманові Сагайдачному.

Після спільної вечері відбулася коротка мистецька програма. Наперед мгр М. Утриско прочитав привіти, м. ін. від Головної Управи „Провидіння", Ради Представників Регіональних Комітетів, від деяких земляків. Мґр М. Семанишин сказав привіт від Головної Управи УККА, інж. В. Осередчук від Центрального Комітету Дрогобичан, І. Дурбак від Головного Комітету Теребовлян, п-і Кульчицька від Головної Управи ОЖ ОЧСУ. Юнак З. Семанишин деклямував вірш Ю. Шкрумеляка про гетьмана Сагайдачного. П-і Язичинська виголосила веселий монолог про літературу й культуру. Програму вів Яр. Климовський.

В неділю 21 травня о. І. Мак відправив Службу Божу й панахиду за гетьмана й покійних членів Т-ва „Бойківщина" та сказав патріотичну проповідь.

Після того відбувся в залі „Веселки" виступ Танцювального Ансамблю Української Молоді з Дітройту під проводом Іванни Драгінди-Кульчицької. 45 дівчат і хлопців з другого і третього покоління виконали справді по-мистецьки низку українських танків. Відкрив виступ Яр. Климовський вступним словом. Всі танки були виконані у відповідних реґіональних одягах. П-і Іванні Драгінда-Кульчицькій дякували за її наполегливу працю над молоддю голова Комітету І. Кульчицький, вручаючи їй велику китицю квітів та мгр М. Утриско від Головної Управи Т-ва „Бойківщина". Студентка Олена Огар з Дітройту передала п-і І. Д. Кульчицькій нагороду за перше місце, здобуте на міжнародному мистецькому фестивалі мичиґенського університету, де взяло участь 30 мистецьких груп.

Управа Т-ва „Бойківщина" запропонувала Президії СКВУ, УККА та Капелі Бандуристів відзначити в цьому році 350-річчя смерти великого Гетьмана-Соборника — Петра Конашевича Сагайдачного, що першим поклав міцні основи для створення Козацької Держави.

Ще про похорон св. п. о. Николая Вояковського

Ню Йорк (І. К.) — З комбатантських кіл повідомляють, що під час Парастасу, який був відслужений за душу св. п. о. Николая Вояковського в українській католицькій церкві св. Духа в Бруклині-Північ у неділю, 14-го травня ц. р. були приявні і віддали Покійному останню побратимську послугу та останній воєцький салют представники нижче названих комбатантських організацій, членом яких був пок. о. Вояковський, як кол. старшина Леґіону УСС і УГА. Цими представниками були: від Нюйоркського Відділу ОбВУА — генштабу генер.-хор. Аркадій Валійський, майор Іван Винник і Микола Турецький, як також прапороносці Василь Коваль і Ігнат Кам'янка з організаційним прапором Відділу, від Станиці Братства УСС в Ню Йорку — голова інж. Іван Вітковяк, проф. д-р Сава Никифоряк, д-р Степан Ріпецький і д-р Ярослав Гриневич, від Українського Вільного Козацтва, підполк. Йоахим Вишневецький.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

БРИТІЙСЬКІ ГАЗЕТИ ВИЯВИЛИ, що в домі для умово хворих у Йоркшайрі впродовж 50-ох років перебували дві здорові на тілі й умі жінки тільки тому, що в 20-их рр. кожна з них мала нешлюбну дитину. Вони схоронились там перед переслідуваннями і прикрощами збоку власної родини та всього суспільства. Коли ж наприкінці 50-их рр. нове поступове законодавство змінило настрої в англійському громадянстві, — вони не мали куди дітися і добровільно там залишились.

ЦЕЙЛЬОН ПРОГОЛОСИВ СЕБЕ суверенною республікою, переставши називати британську королеву Елисавету II своєю володаркою. Першим президентом став уходящий британський генеральний губернатор Вілліям Гопаллява, а прем'єром залишилась пані Сірімаво Бандаранайке. Цейльон назвав себе у новій конституції „соціалістичною демократією".

ГОЛОВНИЙ ХІРУРГ ЛІКАРНІ ІМ. ЛІНКОЛЬНА в південній частині Ню Йорку, Бронксі, написав у доповідній записці, що там лікарі змушені працювати, замикаючи двері, бо на них нападають наркомани та ін. Один лікар покинув працю, бо на нього вже кілька разів нападали наркомани, що там лікуються з допомогою „метадону". До іншого лікаря, коли він оперував, ввірвалась банда й хотіла зарізати оперованого, бо той був ворогом тієї банди. Лікарі вимагають поліційної охорони.

ІНСТИТУТ ҐЕЛЛЮПА ПРОВІВ ОПИТУВАННЯ серед виборців - республіканців про те, кого вони хотіли б бачити на посту віце - президента ЗСА, коли б президентські вибори виграв сучасний президент Р. Ніксон. На те запитання 43 відсотки опитуваних відповіли, що хотіли б сучасного віце - президента Спіро Егню, 20% воліли б каліфорнійського губернатора Роналда Реґена, а 14% — нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера.

Вшановуючи пам'ять нашого колишнього Члена

бл. п. пл. сен. інж. Антона Хухри

складаємо 25.00 долярів на пресовий Фонд „Юнака".

Шановній Родині Покійного висловлюємо наші найщиріші співчуття.

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ — НАССЕНК

ТЕЛЕГРАМИ
ДО ПРЕЗ. НІКСОНА В МОСКВІ

Комітет для Оборони Радянських Політичних В'язнів, закликає Українську Громаду започаткувати масово телеграфічну кампанію до През. Ніксона під час його перебування в СРСР.

Просимо висилати телеграми на адресу:

President Richard Nixon
Embassy of the United States of America
Moscow, USSR

Текст телеграми:

Please urge Soviet Leadership to allow observers at Ukrainian Trials.

(Підпис).

Комітет просить дальшої підтримки від Українського Громадянства.

Адреса —

Committee for the Defense of Soviet Political Prisoners, P.O. Box 1294, Woodhaven, N.Y. 11421

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

Доповідь д-ра **ОМЕЛЯНА ПРІЦАКА** (звичайного професора Гарвардського Університету) — „Проблема оригінальности старокиївського документу про Олега Віщого".

Конференція відбудеться в суботу, 27-го травня 1972 р. о 6-ій год. веч. в будинку Академії, 206 Вест. 100 вул. в Ню Йорку, Н. Й.

Увага! Увага!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ — ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ —

— влаштовує —

ВЕЛИЧАВИЙ СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ

в неділю, 11-го червня 1972 року

Початок год. 1-30 по пол.
на площі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в ТРЕНТОНІ, Н. Дж.
Jeremiah Avenue

В ПРОГРАМІ СВЯТА:

1. Вікриття — Микола Голінко, голова Святочного Комітету.
2. Відспівання національних гимнів — Американського і Українського, співає бувша „Міс Союзівка" Маріянна Сухенко.
3. Футбольні змагання за чашу Філядельфійської Округи юнаків спортового Товариства „Тризуб", Філядельфія і юнаків Осередку СУМА ім. Євгена Коновальця, Трентон.
4. Виступ танцювальної групи школи українознавства при УПЦеркві св. Юрія в Трентоні під мистецьким керівництвом Романа Строцького.
5. Вручення Окрузі почесної плякети і промова заступника головного предсідника та рекордового секретаря УНС — Володимира Сохана.
6. Виграші цінних нагород: телевізійний апарат марки „Зеніт", столове радіо AM-FM — „Зеніт", фотокамера „Кодак" і 25 діточих Забезпечених Грамот по 1.000 долярів.

Вступ на Свято — лише одного доляра.

Забава з танцями при звуках оркестри „Сокіл", Трентон-Брістоль.

В разі не погоди, Свято відбудеться в залях Народного Дому під тою самою адресою.

До участи в Святі, запрошується все Українське Громадянство та Союзівців всіх довколичних місцевостей стейту Ню Джерзі, Пенсилвенії, Делевар і Мериленд.

Українська Православна Катедра
Св. Тройці
359 Broome Street, New York, N.Y.
повідомляє, що

в неділю, 28-го травня 1972 року
ОБХОДИТЬ
ХРАМОВЕ СВЯТО

10:00 година ранку
Торжественна Літургія і Молебень

Після Служби Божої
СПІЛЬНА ТРАПЕЗА
в ЦЕРКОВНІЙ ЗАЛІ
під зарядом СЕСТРИЦТВА ПАРАФІЇ

До численної участи в нашому святі запрошуємо Парафіян, Прихожан і Друзів.

НАСТОЯТЕЛЬ ПАРАФІЇ
ПАРАФІЯЛЬНА РАДА
СЕСТРИЦТВО і БРАТСТВО

СТУДЕНТСЬКІЙ МОЛОДІ КУРСАМ УКРАЇНОЗНАВСТВА РІДНИМ ШКОЛАМ

На закінчення шкільного року — найцінніша нагорода-пам'ятка — рідна книжка!

При замовленні до 31 травня на суму 10 до 20 дол. — 20% знижки, на суму понад 20 до 30 дол. — 25% знижки, понад 30 дол. — 30% знижки.

Студентській молоді і курсам українознавства

	Ціна
Д-р Юліян Вассиян: СТЕПОВИЙ СФІНКС, Твори, Том I. Високоцінне видання творів мислителя - історіософа	$10.00
Д-р Юрій Липа: ПОЕЗІЯ. Повне видання одного з найвидатніших поетів і письменників нової доби, редакція Є. Маланюка	5.00
О. Лятуринська: КНЯЖА ЕМАЛЬ, збірка збірок, останні примірники	2.50
І. Кейван: ВОЛОДИМИР СІЧИНСЬКИЙ, монографія українською і анг. мовами, розкішно ілюстрована, останні примірники	2.50
В ДРУКУ: Б. Гошовський, О. Копач, І. Кедрин, В. Кубійович, Р. Купчинський, Б. Лепкий, Ю. Лисяк, Я. Рудницький, А. Шум: СЛОВО ПЛАМЕНЕМ ВЗЯЛОСЬ — мистецтво живого українського слова — від княжої доби до сучасности. Збірник у 20-ліття смерти мистця живого слова Юліяна Геника - Березовського. В-ка українознавства НТШ. Численні фото. В передплаті до 31 травня 5.00 дол., потім	6.00

Старшим шкільним дітям

Д. Соловей: ЦІКАВА ГРАМАТИКА, мовно - граматичні ігри, загадки, скоромовки, вправи для науки і розваги з віршами про рідну мову	2.00
М. Дмитренко: МИХАЙЛИК, про юного героя УПА, ілюстр. М. Левицького	1.50
Ю. Стешенко: ЯК ЮРКО МАНДРУВАВ НА ДНІПРОВІ ПОРОГИ, числ. ілюстрації	1.25
М. Щербак: П'ЯНКИЙ ЧЕБРЕЦЬ — декляматор на нац. і інші свята, ост. прим.	1.50

Молодшим шкільним дітям

Т. Білецька: КВІТКА ЩАСТЯ, розкішне подарункове видання оповідань і казок, кольор. малюнки Г. Мазепи	$ 2.50
О. Білоусенко - Лотоцький: ПРИГОДИ ВОВКА НЕСИТОГО, збірка казок, ілюстр. В. Цимбала, подарункове видання	1.50
М. Вовчок: СЕСТРИЧКА МЕЛАСЯ, ілюстр. Я. Гніздовського	0.75
К. Малицька: ЛЕГЕНДИ ПРО ХРИСТА, розкішне альбомне видання, ілюстр. Ю. Кульчицького, малий запас	1.50
Р. Завадович: ХЛОПЦІ З ЗЕЛЕНОГО БОРУ, історична поема-казка, ілюстр. М. Михалевича, останні примірники	1.50
Р. Завадович: КАЗКА - ВИГАДКА СМІШНА ПРО ВЕДМЕДЯ ЛАСУНА, казка - сміховинка, ілюстр. В. Вербицького	1.25
К. Перелісна: ТРИ ПРАВДИ, чудова нац. виховна казка, ілюстр. М. Левицького	1.00
К. Перелісна: МОЇЙ МАТУСІ, поезії в честь Матері, ілюстр. Н. Мриц	1.00
І. Савицька: НЕЗАБУДЬКИ, вірші дітям, альбом. видання, тв. оправа, ілюстр. О. Войтович	2.50

Замовлення з долученим чеком або моні-ордером слати завчасу на адресу:

YEVSHAN-ZILLIA

189 Snowdon Avenue Toronto 319, Ont., Canada

Найкультурніший дарунок — пам'ятка молоді і дітям — рідна книжка!

ЛІТНІЙ КРЕДИТОВАНИЙ КУРС УКРАЇНОЗНАВСТВА В МАНІТОБСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Вінніпеґ. — Проголошений в офіційному календарі підвищений курс української мови й літератури в Літній Школі Манітобського університету (ч. 52.125) відбудеться в місяцях липні й серпні під керуванням проф. Яр. Рудницького, голови Департаменту Славістики. Курс буде вповні кредитований. Для позамісцевих учасників передбачено приміщення й харч в університетському гуртожитку (residence). Зголошуватися треба найпізніше до 15-го червня ц.р. на адресу Реґістратора Манітобського університету: Office of the Registrar, Room 309, Administration Building, University of Manitoba, Winnipeg, Man. R3T 2N2, Canada.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 23-го травня 1972 р. о год. 5-ій ранку, по короткій і важкій недузі, відійшла у Вічність на 88-му році життя, наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.
КАТЕРИНА з ІВАНЧУКІВ
КУШНІР

родом з Тустанович, Борислав, Зах. Україна.

ПАНАХИДА в середу, 24-го травня, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Sargalis Funeral Home, 158 Main St., Amsterdam, N.Y.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 25-го травня 1972 р. о год. 8-ій ранку з похоронного заведення до Української Церкви, а відтак на український цвинтар в Амстердамі, Н. Й.

В глибокім смутку:

доньки: ОЛЬГА
СТЕФАНІЯ БАБЯК з мужем МИХАЙЛОМ
сини: РОМАН з дружиною МАРІЙКОЮ
ЮРКО з дружиною ХРИСТИНОЮ
синова — ЛІДА КУШНІР в Краю
внуки: АЛЕКСАНДЕР КУШНІР з дружиною ЛЮДМИЛОЮ в Краю
ЛЮБОМИР БАБЯК з дружиною КАТЕРИНОЮ в ЗСА
ОРЕСТ БАБЯК
ІВАСЬ БАБЯК
правнук: ОРЕСТ КУШНІР в Краю
Близька і дальша Родина в Україні і ЗСА

Замість квітів на свіжу могилу, просимо складати на Фонд „Церква в Потребі".

Ділимося болючою вісткою з Рідними, Знайомими та Приятелями, що дня 20-го березня 1972 р. у Кордобі, Арґентина, відійшов у Вічність наш Найдорожчий БРАТ

сл. п.
МАРІЯН ЮЛІЯН МАРКОВСЬКИЙ

після важкої серцевої недуги на 58-му році життя.
Осиротив дружину Дарію зі Свістелів і двох синів: Павла з дружиною та дітьми і Нестора.

Дня 6-го травня 1972 р. у Торонті, Канада, перенеслася до Вічности після дуже важкої та довгої недуги на 61-му році життя, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, наша Найдорожча МАТИ, СЕСТРА та БАБУНЯ

сл. п.
ІВАННА з МАРКОВСЬКИХ ДЗЕРОВИЧЕВА

вдова по колишньому скарбовому раднику Романі.

Тяжким горем прибиті:

сини: ЮЛІЯН з дружиною МАРІЄЮ та дітьми
БОГДАН
ОЛЕКСАНДЕР з дружиною КЕРЕН
сестри: СТЕФАНІЯ ЩУРОВСЬКА з мужем РОМАНОМ, дітьми та внуками
ОЛЬГА КАЛЬБА з мужем БОГДАНОМ і дітьми
брат: ЄВГЕН з дружиною МАРІЄЮ, дітьми та внуками

АРЕШТИ Й СУДИ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ції, що бували частими в його історії, пасивним способом. В одній летючці, поширюваній нелегально в лютому ц.р., писалося: „Ми вповні свідомі того, що відкритий спротив (тобто збройна боротьба) був би безуспішний і довів би тільки до непотрібних втрат".

Все це створює проблеми, які роблять совєтських ватажків і їхніх чехословацьких вислужників дуже нервозними. Що станеться, думають вони, якщо на Европейській Конференції Безпеки, якої так настирливо домагається Москва, буде постановлено нав'язати вільніші відносини між Східньою і Західньою Европою? Або ще гірше: коли постановлять відтягнути війська американські й західніх альянтів із Західньої Німеччини, а совєтські із сателітних держав? Це є ще одним поясненням причини, чому в Чехо-Словаччині намагаються здушити всяку опозицію, творячи атмосферу страху.

Новий сталінський терор неможливий

Жорстокий сталінський терор 1950-их років не так легко відновити в 1972 році. Тодішні методи задобре відомі тепер у краю і за кордоном. Рецитування самообвинувачень заломаних терором людей перед партійними суддями нікого вже не переконає. Західня публічна опінія вже добре пізнала комуністичні витівки, та й Прага, а також Москва, стали дуже вразливими на її відгуки. Навіть французька й італійська комуністичні партії стали реагувати на неподобства кремлівських головачів та їхніх сателітніх ступайків.

На Заході постали в останніх роках міжнародні комітети, які поставили собі за ціль клопотатися за звільнення політичних в'язнів як у комуністичному, так і в не комуністичному світі. Членами цих комітетів є відомі лібералі й ліві інтелектуали, як Поль Сартр, Ґреґем Ґрін, Веркорс, Ґюнтер Ґросс, Дам Пеґґі Ашкрофт та багато інших з Англії, Франції, Італії, Швеції, Німеччини. Один з таких комітетів, Інтернаціональна Амнестія з осідком в Лондоні, виготовив список 50 чехословацьких політичних в'язнів і організує групи із своїх членів, які виберуть собі поодиноких в'язнів і будуть всякими способами добиватися їх звільнення. Кілька таких груп цього комітету діє у ЗСА.

Показових судів не буде

Хоч чехословацька таємна поліція має вільні руки до всього, як це було протягом останніх 24 років, за винятком ліберального періоду в 1968 р., все ж не є правдоподібним, що будуть влаштовувані масові показові суди.

Ті з політичних в'язнів, що їх притягнуть до суду, будуть представлені, як „кримінальні злочинці", а якщо для цього бракуватиме доказів — їх завжди можна буде зфабрикувати. Таке вже й трапилося рік тому, коли заарештовано ліберального журналіста Владіміра Скутіну і засуджено на два роки в'язниці на тій підставі, що його „приятель" поклав до його авта рукопис із образливими натяками на сучасних чехословацьких і совєтських провідників. А цього вже року відбувся суд над Людеком Пахманом, на який не допустили закордонних кореспондентів.

Майбутнє покаже, хто переможе: Гусак чи „твердолінійники", які стоять довкола нього.

СТАРИЙ СМОЛИЧ ЗГАДУЄ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

алістів — наших перевесників, котрі загинули при початку 18-го року під Крутами. Ці юнаки боронили Київ Центральної Ради — були її останнім заслоном проти наступу червоних частин. Не зрозумівши політичної ситуації... та визначаючи своє місце між тогочасних барикад, зачаровані тільки своїм патріотичним ентузіязмом — любов'ю до України та ідеями її національного й державного відродження, — вони далися на провокацію націоналістичних сил і на заклик та наказ Симона Петлюри (!?) взяли ґвинтівки в руки і підставили свої серця під кулі свого ж (!?) народу".

Цей героїчний виступ крутянців, після ніби розчуленого вступного слова, Смолич називає „потворною трагедією не лише тих п'яти сотень молодиків, що пішли воювати під Крути, а цілого покоління тогочасної молодої української інтелігенції".

Смолич пише, що „відгомін цієї трагедії покотився по всій Україні", але, як соцреалістичний письменник, замовчує, що останки крутянців повикидали пізніше з братської могили, а на тому місці зробили парк „культури і відпочинку" — так само, як зробили за Сталіна у Вінниці парк над останками десяти тисяч українських селян і робітників, що, мабуть, також „не зрозуміли політичної ситуації".

А вже зовсім революційними є слова, що з ними під час відвідин Аскольдової могили звернувся Підмогильний до Смолича:

„— Товаришу Юрію, коли б на той час я вчився в Києві, а не Катеринославі, то, будьте певні, що й мені лежати в цих могилах, і я б дався на той заклик. Мені... поцастило", — і далі вже, либонь, Смоличеві слова, вложені в уста Підмогильного, про „справжні шляхи нашого національного відродження".

Ці „шляхи" — якщо вірити, що справді говорив це Підмогильний — відомі шляхи, якими перекочувались по Україні розкуркулювання, колективізація, криваві чистки, голод 1921 і 1933 років, русифікація, нищення української культури...

Чи справді завжди обережний, стриманий, внутрішньо зосереджений Підмогильний міг так глибоко відкрити свою душу перед Смоличем, якого запросили київські письменники з Харкова, як параван, щоб ніби ховати за ним свої справжні думки.

В романі „Мир хатинам — війна палацам" Смолич доклав усіх старань, щоб обплювати українські визвольні змагання 1917-21 років. З-поміж сучасних підсовєтських українських письменників він найбільший соцреаліст. І в цьому ж стилі, який з партійних позицій має фальшувати дійсність, закінчив він свої спогади про Підмогильного такою лицемірною фразою: „Валеріян чомусь (?) передчував, а може й просто знав, що має виїхати в далекі краї..."

Як це поетично сказано про сталінські катівні — „далекі краї"!

В Українській Радянській Енциклопедії „регабілітованому" В. Підмогильному, одному з найкращих українських письменників, приділено лише 16 рядків! Сказано, що був він також перекладачем творів Д. Дідро, О. Бальзака, Г. Мопассана, А. Франса. Що народився у лютому 1901-го, а помер у грудні 1941-го року. Як помер? Над ямою, з кулею в потилиці, коли в розпалі другої світової війни з наказу Сталіна масово ліквідовано по концтаборах „ворогів народу".

600 глядачів оплескували „Запорожця за Дунаєм" у Бінґемптоні

Бінґемптон, Н. Й.— У неділю 21 травня модерну театральну залю Вотер Театру виповнили вщерть глядачі - українці Бінґемптону й сусідніх міст, а також до 60 осіб із Сиракюз, група із Скрентону і навіть одна родина з Торонта, як і багато студентів Герпур Коледжу і професури, членів місцевої Оперової Компанії і Симфонічної оркестри. Більшу половину глядачів становила молодь, багато з якої вперше в житті бачили українську оперу Семена Гулака-Артемовського „Запорожець за Дунаєм", показану на доброму мистецькому рівні. Українським Оперовим Ансамблем із Ню Йорку, диригент проф. О. Стратичук, хореографія О. Гендзи, мистецький керівник Т. Федорович, оформлення сцени Ані Борисенко, концертмайстри Р. Согор і Т. Левицький. Виконавці опери, понад 100 осіб, у тому хор і Танцювальна Група СУМА з Ню Йорку, прибули до Бінґемптон у двома винайнятими автобусами. У тому районі біля українських церков — католицької св. Серця Христового в Бінґемптоні, настоятель о. Шевчук, і православної св. Івана в Джонсон Сіті, настоятель о. Лаврик, є не цілих 400 родин, і спровадження Оперового Ансамблю та й винайм розкішної залі були пов'язані з фінансовим ризиком. Тому створився Комітет, заініційований його головою і душею справи інж Євгеном Р. Скарвінком; заступник В. Галич, секретар Л. Зобнів, і відповідальний за пресову підготову Д. Яремчук. Вони підшукали 20 українських спонзорів, переважно промисловців і підприємців та чотири організації - спонзори: згадані вище дві церкви, місцевий Відділ УККА та 21-й Відділ Українського Народного Союзу. Завдяки стараннім Комітету навколишні жителі довідались про виставу української опери через пресу й радіо, а на телевізії була передана програма — мистецькі біографії оперових солісток Галини-Алісії Андреадіс, Марти Кокольської, Лева Рейнаровича та ін., з показом їхніх світлин у ролях в різних операх в українському й міжнародному репертуарі.

Вистава „Запорожця за Дунаєм" від першого хору женців і до заключної молитви „Владико неба і землі" пройшла під численні, безнастанні оплески. Заля жваво реагувала як на веселі сцени, майстерно виконані Галиною Андреадіс і Л. Рейнаровичем сольо й дуети у сцені „сварки" Карася з Одаркою, Карася - „Урхана" з Одаркою та ін., так і на сумовито - ліричні, в яких блищала голосовими даними і тонкою технікою співу Марта Кокольська та вибився на добре місце її молодий партнер — козак Андрій, тенор Богдан Чаплинський, випускник „Пібоді" Консерваторії і Темпел-Університету, як і інший молодий співак, бас Володимир Карпинич у ролі Імама. Ролю Султана відповідно виконував Осип Головацький, а повного гумору й блиску турецького „святого" Селі Аґа —заслужений актор найстаршого покоління Теодор Федорович. Видатна солістка Галина Андреадіс створила в виставі „Запорожця" новий образ Одарки, дружини запорожця - старшини Карася: вона люблячa дружина, енерґійна господиня й українка, яка не лише свариться з чоловіком, коли той перехилить через міру, а й переживає долю й недолю свого народу. Як окремі хори у виконанні Оперового Ансамблю, так і декілька балетних масових сцен у виконанні молоді, в яких дівочу групу вела на сцені п-і Дарія Гендза, а чоловічу молодий майстер українського танку Роман Строцький, публіка оплескувала із захопленням. В перервах між трьома діями опери студенти-американці з Герпурґ Коледжу та ін. коледжів висловлювали признання виконавцям та „українській народній опері", як вони схарактеризували „Запорожця за Дунаєм", зазначаючи, що їм особливо сподобались контрастуючі — то радісні, безжурні, то емоційно-напружені чи й сумні — сцени. У кінці вистави для всього ансамблю й оркестри було піднесено великий кіш квітів, а діти передали китиці солісткам Ансамблю.

Після вистави, що розпочалась о 3:15, а закінчилась по 6-ій г. вечора Комітет спровадження Оперового Ансамблю влаштував для всіх виконавців та багатьох гостей прийняття на понад 300 осіб у залі православної церкви св. Івана, Сестрицтво якої приготувало українську вечерю. Коротко промовляли голова Комітету, активний громадський діяч, інженер з фірми АЙБІЕМ Євген Скарвінко, який подякував виконавцям і глядачам опери та проф. Сідні Гаркев-у з Герпур Коледжу за уможливлення вистави опери в модерній залі „Вотер Театру", актор Євген Курило, котрий сказав, що українці в діяспорі ніколи не випустять із рук могутньої зброї — зброї української культури, соліст і керівник Оперового Ансамблю Лев Рейнарович з подякою за увагу і прийняття. Перед від'їздим додому частина членів Ансамблю оглядала освячену три роки тому чарівну православну церкву, як її назвали люди — „писанку", св. Івана. Інформації про місцеву невелику активну громаду подала для кореспондента „Свободи" п-і Стася Жезномирська, голова 9-го Відділу СУА в Бінґемптоні, Н. Й.

Глядачі опери одержали гарно видану Комітетом англомовну програму з інформацією про „Запорожця за Дунаєм", та з портретами і відомостями про солістів і ін. даними. На високому мистецькому рівні пройшла вистава опери і на високому рівні — вся технічна підготова до вистави у місті, де живе невелика громада, але була вщерть заповнена заля. Для багатьох американців та українців другого й третього покоління це була перша добра нагода ознайомитися з українською культурою. (л. п.).

ТАРЗАН, Ч. 67.54. З вікна дому придивляються банди там

THEY SEEM TO BE ARGUING - ABOUT WHAT TO DO!
I'VE RADIOED MOMBUZZI THE GUNMEN THEY WARNED US ABOUT HAVE RETURNED... IN A FAST BOAT!
IF THEY DECIDE NOBODY'S HERE THEY MAY COME ASHORE - TO SEE IF THE OMARS TACKED UP A MESSAGE FOR THEM.
OR TO TALK WITH ME, TARZAN... IF THEY THINK THERE'S ONLY A WOMAN HERE!

Виглядає, що вони сваряться, що їм робити!

Я подав радіодепешу до Момбуззі, що опричники, перед якими вони нас перестерігали, вернулися швидким човном!

Коли вони рішать, що нікого тут нема, то можуть вийти на беріг, щоб подивитися, чи Омари не залишили десь вістки для них.

Або, щоб поговорити зо мною, Тарзане, якщо вони подумають, що тут є тільки одна жінка!